

LUKÁCS ANDREA
Hóvihar, 2009,
olaj, vászon,
118 x 158 cm

Ha valaki ilyesmit említ, akkor nagyon bosszankodik, sőt, kifejezetten tiltakozik. Meglepő élelénységgel és őszinte dühvel utasítja vissza az efféle vádakat. Azt hiszem, jól értem, hogy ő azon kivételes emberek közé tartozik, akik „köszönik szépen”, de jól vannak, sőt, boldogok, sőt, jól szórakoznak. Nem csupán szórakozott. Remélem, hogy szórakozni is fog, és sokat tud majd festeni – azaz énekelni –, ha kap hozzá elég vásznat.

A terem ajtaján, amelyben első találkozásunkkor ült, egy cédulára ez volt írva: Itt nincs kiállítás.

Tihanyi Lajos

Kétszer kettő

Halász Péter Tamás, Szarka Péter:
Partíció_ / Partition_

➔ **acb Kortárs Művészeti Galéria, Budapest**

➔ **2009. október 29 – december 4.**

Baditz Gyula / Bölcskey Miklós:
Fényérzékeny terület / Photosensitive area

➔ **Viltin Galéria, Budapest**

➔ **2009. október 28 – november 28.**

■ Párhuzamokat mindig lehet találni. Két művész közös kiállításán ez egyáltalán nem nehéz feladat. A véletlen azonban úgy hozta, hogy szinte egyszerre, de egymástól teljesen függetlenül nyílt meg két „progresszív-páros” kiállítása is a Viltinben és az acb Galériában. Az alig egyhónapos konstelláció egy érdekes, kettős összevetéseken alapuló játék lehetőségét vetette fel: az egymástól elsöre távolinak tűnő koncepciók között ugyanis rengeteg asszociációs

ugrás és előre nem sejtett egybeesés kínált intuitívan bejárható közös értelmezési tartományt.

A Viltin Galériában kiállító BADITZ GYULA és BÖLCSKEY MIKLÓS a fény misztikus természetének alkímiáját állította a figyelem középpontjába a szobrászat és fényképészet perspektívájából. Eközben a *Partíció* című kiállításon HALÁSZ PÉTER TAMÁS és SZARKA PÉTER a digitális kultúra felől közelítve szembesítette a fogyasztói társadalmat saját ikonjaival és rituáléival. A sík és a tér médiumainak kettőse azonban itt is jelen volt, hiszen Halász installációkkal és objektakkal dolgozik, Szarka pedig a 3D-s szoftvekekkel létrehozott virtuális világok képei után ezúttal digitálisan manipulált fotókon fordul szembe a kritika tárgyát képező valósággal. Sok szempontból újdonságot jelent a szürkeárnyalatos munkái valójában talált képek, amelyek azonban csalhatatlanul leleplezik a kortárs valóságunk, társadalmi létezésünk fonákságait, rejtett mintázatait. Ez még akkor is igaz, ha a megörökített tárgyak és jelenetek értelmezésén mindig csavar egyet az eredeti kontextusukhoz képest. Sőt, valójában éppen emiatt működik a dolog.

A premier plánból lekaptott és így a beazonosítható környezettől megfosztott koszorúkról például még a felirat is hiányzik. Így, minden kapaszkodó híján, értelmezhetetlen mementókká válnak, még ha egyébként a Hősök terén kerültek is rögzítésre. Erre a megközelítésmódra rímelt az *Idős magyar férfi és turista* (2009) párosa is, amely mintha a Vajdahunyad-várban napról napra kötelezően megszülető zsánerképek közül idézne. A csuklyáját arcába húzó figura a névtelen krónikás mellett akár így egyszerű geg is lehetne, a korábbi gondolatmenetet követve viszont a kortalanság és a mulandóság kettősére felépített memento moriként is értelmezhető. Hasonló, csendesesen ironikus húrokat penget az *Itató* (2009) sorozat is, amely egy sokak számára meghitt bevásárlóközpont enteriőrt csavar meg, állít a fejét tetejére ezúttal szó szerint: a tótágast álló fotókon a dekorációként a plafonról lógó őszallatok helyet és szerepet cserélnek a pláza-mindennapok résztvevőivel.

A látható világ, a megszokott köztetek „megfordítása”, átalakítása a fotográfiai képalkotás legegyszerűbb módjaival régóta kísérletező BÖLCSKEY MIKLÓS nagy sikerű *Camera Obscura Performance*-ának is fontos eleme. A Viltin Galéria a németországi, jénai performansz (2009) képein és fotódokumentációján keresz-

BÖLCSKEY MIKLÓS
Camera Obscura
Performance
Jena project 9, 2009,
lambda print, 82 x 57cm

BADITZ GYULA
Zahir, 2008, méhviasz,
acél, 50 x 50 x 50 cm

SZARKA PÉTER
Idős magyar férfituristával, Giclée nyomtatás, 80 x 100 cm; © fotó: Rosta József

HALÁSZ PÉTER
Babel, 2009; © fotó: Rosta József

túl mutatta be és foglalta össze ezt az egész világot bejáró public art projektet.¹ Az események központi eleme, fókuszja egy 200 m²-es, speciálisan erre a célra tervezett fekete PVC lepel, Bölcsey ezzel teremt meg a reneszánsz mesterek fekete dobozának 21. századi variánsát. Az eredeti találmány egy iránypontos perspektíváját, kötött nézőpontját a folyamatosan gyűrődő anyagon lévő apró lyukak rendszere modern, sőt posztmodern nézőpontra cseréli.

¹ A *Camera Obscura Performance*-sorozat eddigi állomásai:
2006: PALEO FESTIVAL, (Nyon, Svájc); Royal Art Academy, (Cambridge, Anglia)
2007: Millenáris; Ludwig Múzeum (Budapest); Kepes György Művésztelep (Cönc); Karadeniz Technical University Department of Fine Art (Trabzon, Törökország); Univerzita Mateja Bela (Besztercebánya, Szlovákia)
2008: (New York, USA); MODEM (Debrecen); Mai Manó Ház – Magyar Fotográfusok Háza (Budapest)
2009: Műcsarnok (Budapest); *Crash! Boom! Bau! Festival* (Jéna, Németország); Viltin Galéria (Budapest)

A digitális képeken rögzített tünékeny káprázatot mintha halszemoptikán, a kubisták tereket felbontó és újra összerakó szemüvegén keresztül kapták volna el, de valójában a fényt felfogó trükkös anyagok minden pillanatban változó felületjátéka teremti meg a csodát. Ennek a folyamatnak aktív résztvevői a művész által beinvitált egyszerű utcai önkéntesek is, mivel ők állítják össze ezeknek a felületeknek a közös mozaikját. A sátor „fényérzékeny területében” saját teremtő gesztusukon keresztül csodálkozhatnak rá minden napjaik helyszíneire.

A kettős természetű fény indítja be és kelti életre a másik kiállító, BADITZ GYULA szobrait is, hiszen trükkösen megmunkált fadomborműveinek és -szobrainak (*Táti*, 2009; *Tente*, 2005; *Tentike*, 2003) igazi arcát csak megfelelő megvilágítás mellett láthatjuk és ismerhetjük meg. Az alig milliméteres szintkülönbségekre felépített *Ha* (2006) felületén a parádésan beállított világítástechnika segítségével meglepő mélységek és domborulatok jelennek meg. Monumentális perspektívája közellépésre készíti a látogatót, aki hitetlenül mergeti a szemét, hogy megértse az illúzió természetét, amelylyel szembe került.

A zárt rendszerek fény számára való megnyitásával megszülető *Arrakis* (2009) és *Harkonnen* (2009) ugyanígy arra csábít, hogy beléjük pillantsunk és felfedezzük rejtett lényegüket. Ezekkel a kiállító társa által készített *Teremtő tér* (2002) gömbjeire konkrétan reflektáló alkotásokkal Baditz a tudomány-fantasztikus irodalom közegeiből merítve felel azoknak, akik korábbi munkái alapján továbbra is egy az alkímia és a misztikum köré épített skatulyában próbálnák tartani őt. Nem mintha egyébként nem lennének varázslatosak a *Zahír*hoz (2008) hasonló munkái, hiszen méhviaszból és különböző fémes adalékanyagok titkos keverékéből kiképzett felületük valóban életre kel. A posztamensként és keretként egyaránt szolgáló szerkezet melege felolvasztja az eredetileg szilárd anyagot, amely azonban nem csak egyszerűen halmazállapotot vált: a trükkös keverék mélyében zajló áramlatok is tisztán kirajzolódnak és táncba kezdenek. A hő hatására folyamatosan átalakuló és mozgásban maradó anyag hullámainak vonulása, a fehérek aranyáig lényegülése hosszú percekre képes rabul ejteni a tekintetet. Érthető, hiszen az áramlástan szakemberek segítségével kifejlesztett anyagon alapuló műalkotás a Brewster-féle kaleidoszkóphoz² hasonlóan mikro- és makrokozmoszok egész sorát idézi fel minden egyes pillanatban.

Különös véletlen, de HALÁSZ PÉTER TAMÁS szintén az intézményesült tudomány segítségét vette igénybe a hőtani ismereteket kihasználó *Forró tornyai* (2009) elkészítéséhez. A számítógépekből ismert heat pipe technológiából kiinduló fémlamellás hűtőszervezetek a Chrysler Building és az Empire State Building ikonikus épületeitől kölcsönzik formájukat. Az értelmetlen túltermelés és felpörgetett fogyasztás szimbólumaként a valódi felhőkarcolók energia-pazarlását utánozzák, ahogy az alattuk működő villanyrezsók hőjét folyamatosan elnyelik és semmissé teszik.

A kiállításnak címet kölcsönző *Partíció* sorozat az információs társadalom féltései és szertartásai iránti szinte vallásos rajongását fokozza, nagyítja fel kritikai élel. A nyomtatott áramkörök a gótika filigrán ötvösmunkáit idéző ereklyetartóvá állnak össze egy halott szent ujját helyettesítő pendrive maradványai köré, miközben a szakrális hatást a – csak egy irányban átlátszó – detektív-tükrök teremtette megsokszorozott, végtelen tér illúziója csak tovább fokozza. A számítógépes kultusz egy másik relikviája a – berendezéseiket saját ízlés és elképzelés alapján átalakító és módosító – modding kultúrából táplálkozó *Bábel* (2009), amely egy működő számítógépes konfigurációt foglal magában. A felmagasztosult mini PC saját operációs rendszerével és még mindig aktív ki- és bemeneteivel eredeti funkciójában is megállná a helyét. A kettős természetű mű munkaeszköz és műtárgy mibenlétére kérdez rá, miközben a digitális világ és a képzőművészet határait gyengéd gesztussal simítja el. Így generál újabb termékeny gondolatokat, mint minden váratlan asszociációkra felépített kapcsolatrendszer.

A kiállítások közötti egymásra vonatkoztatások gondolatkíséreltetéből is hasonló, véletlenszerű háló alakulhatott ki, amelynek ez az írás csupán csak az egyik lehetséges bejárását tükrözi, hiszen minden egyes látogató megtalálhatta saját kognitív útvonalt. Meglehet, véletlenszerűen, de a kétszer két művész a kritikai és az értékteremtő művészi szemlélet kettősének ideiglenes, meglepő és inspiráló összhangzatát teremtette meg.

² Sir David Brewster (1781-1868) skót fizikus, a kaleidoszkóp feltalálója